

Het oor

Onderzoek met de otoscoop

Benodigheden:

- Otoscoop
- Grote en kleine (disposable) otoscoop tips

Algemeen

De aios:

- Bejegt respectvol.
- Geeft begrijpelijke uitleg over wat er gaat gebeuren.
- Let op reacties van patiënt.

Inspectie

De aios:

- Neemt de juiste positie in t.a.v. de patiënt (beiden zitten of arts staat bij patiënt zittend op krukje of op onderzoeksbank).
- Kan een ouder instrueren hoe een eventueel tegenstribbelend kind op schoot genomen kan worden om alsnog de oren te kunnen inspecteren.
- Hanteert de otoscoop met dominante hand en plaatst een vinger onder of naast het oor, voor steun en om te zorgen dat de otoscoop niet verplaatst.
- Trekt het met de andere hand het oor in de goede richting (achter/boven).

Beschrijft:

- Aspect oor en omgeving van het oor
- Aspect gehoorgang
- Aspect trommelvlies
- Aspect middenoor

Achtergrondinformatie onderzoek met de otoscoop

Tip 1

Bij een zittende patiënt behoort de onderzoeker recht tegenover de patiënt te zitten. De onderzoeker neemt een 'ergonomische' houding aan waarbij hij alles kan zien zonder lichamelijke klachten te krijgen. De patiënt kan zo nodig worden geïnstrueerd in hoofdbewegingen.

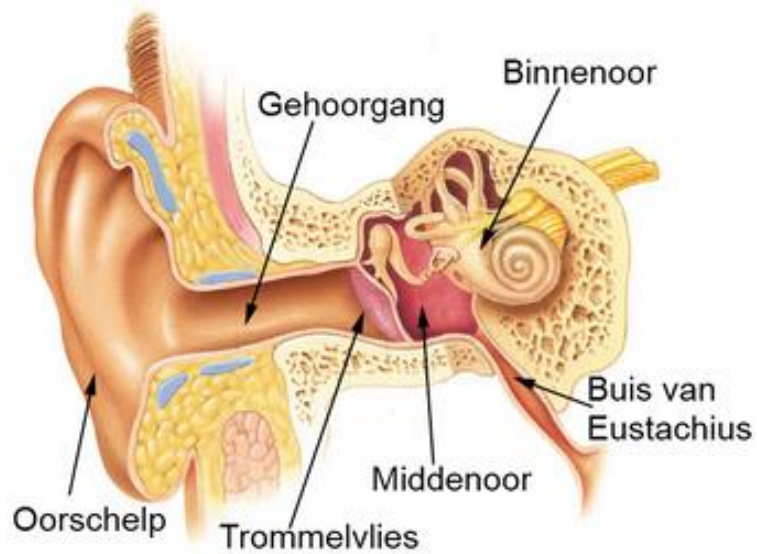
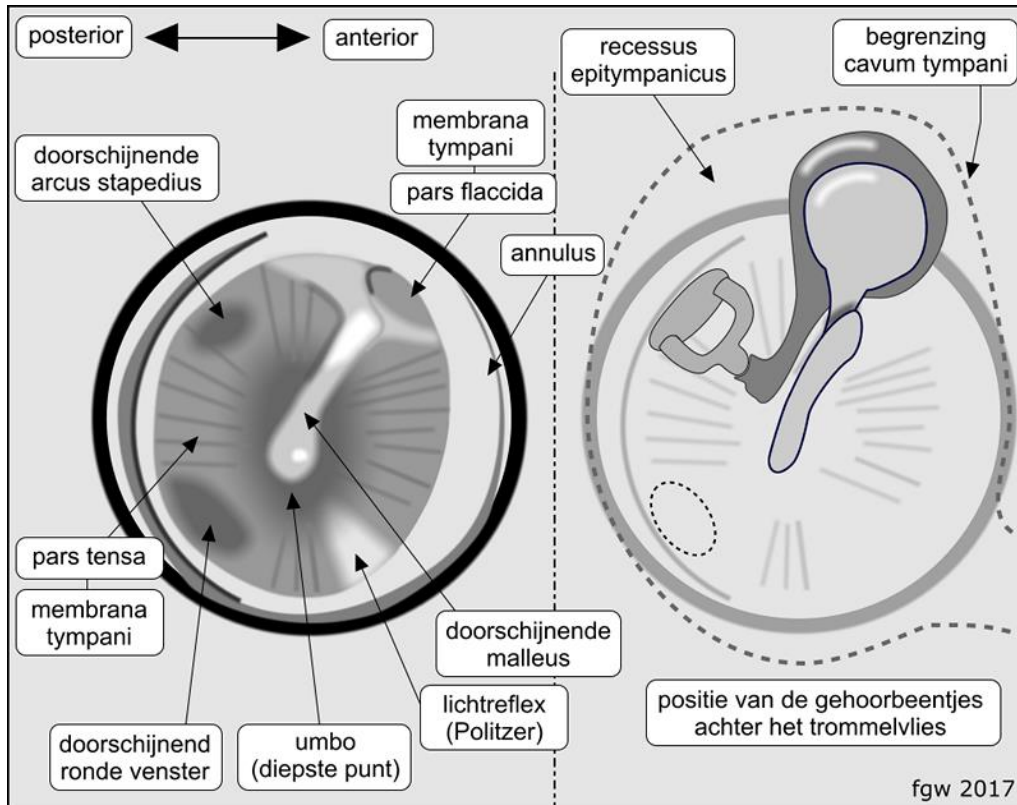
Tip 2

Advies: laat armen elkaar niet kruisen, otoscoop wijst schuin naar voren en de vingers steunen af tegen het hoofd.

Tip 3

- Omgeving van het oor: kijk ook achter het oor: littekens, roodheid mastoïd?
- Gehoorgang: zwelling, furunkel, corpus alienum, trauma, schilfering, debrisis.
- Trommelvlies: kleur, glans, lichtreflex, vaatinjectie, intrekking/bomberen, perforatie.
- Middenoor: vochtspiegel of bullae zichtbaar, promontorium en hamersteel.
- Onderstaande voorbeelden tonen de anatomie van trommelvlies en het middenoor:

Anatomie

Tip 4

Bekijk de voorbeelden van normale, OMA, OME en otitis externa beelden op de [ppt trommelvliesbeelden](#) met de docent.

Tip 5

- Onderstaande voorbeelden tonen de correcte houding voor het otoscopie onderzoek bij een dreumes en een kleuter.

Cerumen/corpus alienum verwijderen

Benodigheden:

- Otoscoop
- Oorspuit
- Bakje voor opvang water
- Handdoek
- Handwarm water
- Cerumenhaakje/lusje

Algemeen

De aios:

- Bejegt respectvol.
- Geeft begrijpelijke uitleg over wat er gaat gebeuren.
- Let op reacties van patiënt.

Corpus alienum of propje cerumen verwijderen met cerumenhaakje/lusje/krokodillenpincet

De aios:

- Verwijdert eventueel los liggende grijpbare voorwerpen* met een cerumenhaakje/lusje/krokodillenpincet onder belichting.
- Breng het haakje langs het corpus alienum, draai 90° en trekt terug of leg het lusje om het corpus alienum en trekt terug
- Let bij gebruik van krokodillenpincet op doorduwen of wegschieten van corpora aliena, dieper in de gehoorgang.
- Controleer met otoscoop of alles is verwijderd

* Toelichting grijpbare voorwerpen (zacht, of met rand, niet uiteenvallend)

Achtergrondinformatie cerumen/corpora aliena verwijderen

Tip 1

De kandidaat gebruikt zo nodig het cerumenhaakje, lusje of krokodillenpincet voor het verwijderen van een grijpbaar corpus alienum of een minimale hoeveelheid of makkelijk te verwijderen cerumen.

Tip 2

Batterijtjes en magneetjes kunnen na enkele uren al voor weefselschade zorgen.

Tip 3

Verwijs zo nodig bij:

- hevige pijn, onrust,
- beklemd voorwerp (op overgang kraakbenig naar benig gedeelte),
- voorwerp tegen trommelveelie aanliggend,
- scherpe voorwerpen (glas),
- slechte visualisatie door zwelling of hematoom.

Tip 4

Instructie aan de patiënt dat het uitspuiten van het oor naast een schrikreactie en/of enige duizeligheid kan veroorzaken. Vraag de patiënt aan te geven als dit zo is. Desgewenst kan de temperatuur van het water aangepast worden. Het is slim om de patiënt te instrueren het bakje stevig tegen de huid aan te laten drukken onder de kaakrand en ondertussen zijn/haar hoofd recht te houden, anders loopt het water er vaak langs.

Tip 5

Trek de oorschelp naar achteren en omhoog en breng de spuit niet te ver in. De oorspuit behoort te zijn gericht op de achterwand van de gehoorgang (deze is het minst gevoelig). Spuit eerst zachtjes en voer dan geleidelijk de kracht van de straal op. Houdt daarbij de reactie van de patiënt in de gaten.

Tip 6

Handwarm water heeft als temperatuur ongeveer 37° Celcius. Bij afwijkingen kans op duizeligheid.

Tip 6

Richt de waterstraal tegen de achterwand, indien er hard, recht op het TV wordt gespoten is er een klein risico op perforatie!

Oortampon inbrengen bij otitis externa

Benodigheden

- Voorhoofdsspiegel of voorhoofdslamp (bijvoorbeeld een eenvoudige bergsportlamp)
- Nierbekken
- Oorpincet (knie- of bajonetmodel)
- Schaar
- Strook gaas van 0,5-1,0 cm breed en ongeveer 8,0 cm lang, of een absorberende (Merocel) oortampon.
- Zure (of bij trommelvliesperforatie aluminiumacetotartraat) oordruppels met een corticosteroid.

Algemeen

De aios:

- Bejegt respectvol.
- Geeft begrijpelijke uitleg over wat er gaat gebeuren.
- Let op reacties van patiënt.

Positioneren

De aios:

- Laat de patiënt ontspannen op een stoel zitten en neemt zelf plaats aan de zijde van het te tamponneren oor.
- Zorgt voor een goede belichting door gebruik te maken van een voorhoofdsspiegel of voorhoofdslamp, zodat met beide handen gewerkt kan worden.
- Trekt handschoenen aan.

Tamponneren met gaas

De aios:

- Knijpt uit een lintgaas een strook van 0,5-1,0 cm breed en ongeveer 8 cm lang of gebruik een kant-en-klaar lintgaas
- Legt de strook gaas in een nierbekken en doordrenkt deze met de oordruppels.

- Pakt het gaas met een pincet op 0,5 à 1 cm van het uiteinde.
- Trekt de oorschelp voorzichtig naar boven, lateraal en achteren.
- Brengt het natte gaas voorzichtig, glijdend over de bodem van de gehoorgang, in tot een diepte van maximaal 1,5 cm.
- Laat het gaas los, pak het aan de ingang van de gehoorgang weer vast en schuif dit vervolgens een stukje verder naar binnen.
- Herhaalt deze procedure totdat de gehoorgang is opgevuld met gaas.

NB. Bij de medicamenteuze behandeling van otitis externa zijn oordruppels die zowel zuur als een corticosteroid bevatten eerste keus, aangezien dit een simulatiesituatie is wordt dit nu met water gedaan.

Tamponneren met een absorberende (Merocel) oortampon

De aios:

- Trekt de oorschelp voorzichtig naar boven, lateraal en achteren.
- Brengt de droge tampon voorzichtig in, glijdend over de bodem van de gehoorgang, tot een diepte van maximaal 1,5 cm.
- Bevochtigt de ingebrachte tampon vervolgens met de oordruppels, zodat deze in de gehoorgang opzwelt.

Achtergrondinformatie oortampon inbrengen

Tip 1

Het lintgaas kan voor of na het inbrengen gedruppeld worden.

Tip 2

De Merocel tampon wordt alleen gedruppeld **na** het inbrengen. Je kunt ook een absorberende (Merocel) oortampon ook zelf fabriceren door een stukje van een neustampon af te knippen.

Voorbeeld weergave van origineel:

Tip 3

De anterieure zijde van de gehoorgang is erg gevoelig, pas op dat je deze zo min mogelijk aanraakt.

Tip 4

De huisarts legt uit dat otitis externa met adequate behandeling doorgaans binnen één tot drie weken geneest (zie NHG standaard) De huisarts instrueert de patiënt de tampon met de oordruppels nat te houden. De tampon wordt na circa 24 uur verwijderd, eventueel door de patiënt zelf. Wanneer de klachten verminderd zijn, wordt de behandeling met dezelfde druppels (zonder tampon) gedurende een week vervolgd. Zijn de klachten niet afgenomen, dan reinigt en tamponneert de huisarts het oor opnieuw. Reinigen en tamponneren worden maximaal zeven dagen voortgezet, tot verbetering optreedt.

Controle vindt plaats als: de klachten na één week niet verdwenen zijn, de klachten na gebruik van een oortampon gedurende 24 uur niet verminderd zijn, of de patiënt niet in staat is de tampon zelf te verwijderen.